

**ČRo 1-Radiožurnál, 8.2.2010, 21:00 Stalo se dnes, Nové poznatky českých vědců
týkající se zjednodušení výroby kmenových buněk**

Jan BUMBA, moderátor

Takzvaná buněčná terapie představuje pro mnoho lidí na celém světě naději. Už nyní se používá při léčení některých závažných onemocnění zejména spojených s krevtvorbou. Především jde ale o naději do budoucna pro choroby, na které v současné době medicína nestačí. Pro buněčnou terapii a další výzkum jsou potřeba kmenové buňky. Jejich získávání je ale buď složité, nebo eticky sporné, případně obojí dohromady. Pracovníci **české akademie věd** dnes oznámili, že společně s americkým týmem vědců přišli na způsob, kterým by bylo možné výrobu kmenových buněk zjednodušit. Tým **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd** vedl Petr Svoboda, kterého jsem požádal, aby vysvětlil, na co vlastně se svými spolupracovníky přišel.

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

My jsme přišli na to, že, že v buňkách a prakticky ve všech buňkách tělních savců jsou takové malé RNA molekuly, kterým se říká microRNA a tyhle microRNA blokují výrobu bílkovin, a to velmi specificky. To znamená, že jedna microRNA blokuje výrobu třeba různých dvaceti, třiceti druhů bílkovin a ty microRNA vytvářejí takový regulační systém v buňkách, ono jich je u savců zhruba tisíc a umožňují těm buňkám vlastně se měnit. Když ty buňky se vyvíjejí a ... třeba krevní buňky nebo svalové buňky, tak ty buňky musí měnit aktivitu genů a ty microRNA kontrolují, aby se ty geny vypínaly ve správném pořadí.

Jan BUMBA, moderátor

A o existenci těch RNA molekul se nevědělo? Na to jste přišli?

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

O existenci těch microRNA molekul se vědělo zhruba od roku 2000, že fungují a jak fungují u savců se ví zhruba pět let a během těch pěti let se ukazovalo ve všech buněčných typech, že kdykoli ty buňky se nějak vyvíjejí, tak ty microRNA potřebují a ta moje laboratoř ve spolupráci s tou americkou se zabývá tím, jak, jakým způsobem se změní vajíčko v oplozenou buňku, protože vajíčko je taková specializovaná buňka a po oplození se ... my tomu říkáme, reprogramuje v embryo, které může dát vznik vlastně všem tělním buňkám, takže to je kompletní změna nebo ... my tomu říkáme přeprogramování genomu, kdy z velmi specializované buňky vznikne, vznikne embryo, které může dát vznik všem možným buňkám.

Jan BUMBA, moderátor

Takový, takový návrat té buňky do podoby embryonální?

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

Ano, je to takový reset prostě v tom vajíčku. Vajíčko, když se oplodní, tak vlastně ty aktivity genů se kompletně změní a nastartuje se v té DNA program, který vede k vývoji celého organismu.

Jan BUMBA, moderátor

Jak by se díky vašemu objevu měla zjednodušit výroba kmenových buněk?

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

Ten dopad je takový, že vlastně to, co my studujeme v laboratoři, tak je přímý ekvivalent přípravy kmenových embryonálních buněk. Vlastně, kdy vzniká oplozený, oplozený vajíčko, tak vzniká embryo, tak se ten proces, který se v laboratoři provádí při přípravě kmenových buněk, tak tady probíhá přirozeně. Takže všechny poznatky o tom, jakým způsobem to přirozeně probíhá, se dají aplikovat do přípravy kmenových buněk.

Jan BUMBA, moderátor

Už se vám podařilo tímto způsobem kmenové buňky vytvořit, nebo to je zatím teorie?

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

No, podařilo, nebo ty kmenové embryonální buňky se připravují podle různých protokolů zhruba už dva roky a vlastně náš objev přispěje k zlepšení těch protokolů, protože ty zákonitosti, jakým způsobem co nejefektivněji vyrobit ty kmenové buňky, pořád nejsou všechny známe a my jsme zkusili teda předběžně ve spolupráci s jednou, s jednou britskou laboratoří vyzkoušet, co se stane, když se ty microRNA zablokují při přípravě kmenových buněk a podle předběžných výsledků se zdá, že opravdu ta, ta účinnost se několikanásobně zvedne, ale konkrétní čísla nemáme a jsou to, jsou to velmi čerstvé výsledky, takže bude potřeba počkat několik měsíců, než, než to ověříme a zjistíme, jakým způsobem se jsme zlepšili tu přípravu kmenových buněk.

Jan BUMBA, moderátor

Mají ty kmenové buňky vytvořené podle vašeho způsobu nebo vašeho receptu v uvozovkách stejnou kvalitu jako embryonální? Chovají se stejně?

Petr SVOBODA, vedoucí týmu **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR**

To, to je těžko říct, protože na to bysme museli provést ještě spoustu dalších testů. Vlastně ty, to, čemu říkáme kmenové buňky a kmenové embryonální buňky v laboratořích, tak těm kmenovým buňkám říkáme proto, že mají zapnutou určitou sadu genů, takže my měříme vlastně jenom několik genů a plný ten potenciál těch kmenových buněk musím ověřit v dalších experimentech, který jsou zase záležitost na, na několik měsíců. Takže existují data z jiných laboratoří, že ty kmenové embryonální buňky jsou velmi podobné, nebo jsou schopné podobných věcí, jako ty kmenové embryonální, ale na druhou stranu, vzhledem k tomu, že jde o reprogramované tělní buňky, tak už z princip by měly mít o něco nižší kvalitu.

Jan BUMBA, moderátor

Petr Svoboda z **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd.**

URL| <http://archiv.newton.cz/tvr/2010/02/08/1332c7dcbc2e7f86e0e3c38a82e62dfd.asp>